

РЕШЕНИЕ

№ 17499

гр. София, 26.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 69 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и шести септември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: **ВАНЯ Б. ИВАНОВА ЗГУРОВА**

при участието на секретаря **АЛЕКСАНДРА В. ТОДОРОВА**
като разгледа докладваното от **ВАНЯ Б. ИВАНОВА ЗГУРОВА** Гражданско дело № 20221110150780 по описа за 2022 година

Предявени са установителни искове от **ФИРМА** срещу **О. У.** с правна квалификация чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал.1, пр. 1 вр. чл. 240, ал. 1 и 2 и чл. 86 ЗЗД вр. чл. 9 от Закона за потребителския кредит вр. чл. 99 ЗЗД за установяване в отношенията между страните, че ответникът дължи на ищеца сумата от **9480,14 лв.**, представляваща главница по договор за предоставяне на потребителски кредит с фиксирана лихва от 18.11.2013 г., ведно със законна лихва за периода от 08.09.2015 г. до изплащане на вземането, договорна лихва в размер на **520,38 лв.** за периода от 18.04.2014 г. до 07.09.2015 г., наказателна лихва в размер на **1333,32 лв.** за периода от 18.04.2014 г. до 07.09.2015 г., за които суми е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 13.10.15г. по ч. гр. д. № 54155/2015г. по описа на СРС, 69 с-в.

Ищецът твърди, че между него и ответника като кредитополучател на 18.11.13г. е сключен договор за банков кредит, по силата на който заемодателят –ищец е предоставил на ответника заем в общ размер на 10 000лева, а ответникът е поел задължение да връща заема на месечни вноски, включващи главница и възнаградителна лихва. Поддържа, че ответникът не е изпълнил в цялост задължението за връщане на заетата сума, като дължи и лихва за забава , за които вземания ищецът се е снабдил със заповед за

изпълнение на парично задължение по чл. 417, ГПК по ч. гр.д. № 54155/15г. на СРС, 69с-в. Ищецът претендира установяване на сумите по издадената заповед за изпълнение, възразена в срок от длъжника по заповедното производство. Претендира разноски.

Ответникът, чрез адв. Д. от САК, оспорва предявените иски с твърдение за тяхната неоснователност. Оспорва сключването на валиден и действителен договор за потребителски кредит с ответника от 18.11.13г. Твърди се погасяване както на главните, така и на акцесорните вземания поради изтекла давност. Оспорва качеството на кредитор към настоящия момент по отношение на ищеца, като твърди, че същият се е разпоредил с вземанията на 31.01.18г. в полза на трето за спора лице - ФИРМА.

Съдът, като прецени относимите доказателства и доводите на страните, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

По исковете по чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 240, ал. 1 и 2 ЗЗД в тежест на ищеца е да докаже, че между страните е сключен действителен договор за заем /чрез предаване на заетата сума/, по силата на който за ответника е възникнало задължение да върне заетата сума заедно с възнаградителна лихва, че е настъпил падежът на задължението за връщане на сумата. В тежест на ищеца е да установи валидност на договора, както и че е носител на вземанията спрямо ответника, предвид направените с отговора възражения, както и обстоятелства, водещи до спиране или прекъсване на давността.

По делото е приет Договор за предоставяне на потребителски кредит с фиксирана лихва от 18.11.2013г. по силата на който банката се задължава да отпусне на ответника сумата от 10 000 лв. Размерът на месечната погасителна вноска възлиза на 226,83 лв., дължима на 18-то число на месеца, считано от 18.12.2013г., а крайният срок на издължаване е 18.11.2018г. Съгласно чл. 21 от договора при пълно или частично неплащане на която и да е погасителна вноска в срок от 180 дни от падежа ѝ, кредитът става автоматично предсрочно изискуем. Съгласно чл. 4 от договора редовната главница за олихвява с лихва в размер на 9,95 % годишно. Според чл. 7, ал.1 от договора при забава на плащането на главницата, вкл. при предсрочна изискуемост на целия дълг, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва, включваща действащия лихвен процент, съгласно договореното в чл.4 за

редовна главница, и наказателна надбавка в размер на 5 пункта, но с не повече от размера на законната лихва. Към момента на сключване на настоящия договор лихвеният процент, който се прилага при забава на плащане по главницата и при предсрочна изискуемост, е в размер на 14,95 %.

Видно от приетото по делото и неоспорено от страните заключение по ССчЕ, което съдът кредитира като компетентно и обективно изготвено, кредитът е усвоен от ответника, като на 19.11.2013г. чрез банков трансфер по посочена в договора за кредит банкова сметка на кредитополучателя е прехвърлена сумата от 10 000 лв.

От изложената фактическа обстановка, която съдът приема за категорично установена по делото въз основа на събраните доказателства и доказателствени средства, се налага правният извод, че между страните е възникнало валидно облигационно правоотношение по договор за потребителски кредит, тъй като са изпълнени всички изисквания на чл. 430 ТЗ. Между страните е сключен писмен договор, подписан от ответника (като подписът не е оспорен), въз основа на който кредиторът-ищец се е задължил да предостави на потребителя-ответник кредит под формата на парична сума за определена цел, която длъжникът се е задължил да ползва съобразно уговореното и да върне в определения срок, като договорът съдържа всички необходими реквизити.

Ответникът оспорва качеството на кредитор към настоящия момент по отношение на ищеца, като твърди, че същият се е разпоредил с вземанията на 31.01.18г. в полза на трето за спора лице - ФИРМА. Действително, от приложена в хода на заповедното производство молба от 14.03.2022г. от ФИРМА процесното вземане е прехвърлено от банката в качеството на цедент в полза на цесионера ФИРМА въз основа на договор за прехвърляне на парични вземания от 31.01.2018г. Съгласно т.10б от ТР 4/2013 от 18.06.2014 год. по т. д. № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК при частно правоприемство при прехвърляне на вземането чрез договор за цесия, настъпило в периода след издаване на заповедта за изпълнение до предявяване на иска реда на чл.422, респ. чл.415, ал.1 ГПК (какъвто е точно настоящият случай), легитимиран да участва в производството по установителния иск е цедентът, като намира приложение нормата на чл.226 ГПК. Предвид изложеното, възражението на ответника за липса на процесуална легитимация на ОББ АД да предяви

установителния иск е неоснователно.

От приетото по делото заключение по ССЧЕ се установява, че кредитът е нередовно обслужван от самото начало, като са направени три вноски, последната от които е на 18.09.2014г. От това следва, че за банката са се осъществили предпоставките за обявяване предсрочно изискуемост на целия кредит в съответствие с чл. 21 от договора при неплащане на която и да е погасителна вноска в срок от 180 дни от падежа ѝ, като в случая това е вноската от 18.04.2014г. Предсрочната изискуемост не настъпва автоматично (в какъвто смисъл е и задължителната съдебна практика – Тълкувателно решение № 4/18.06.2014 г. по т. д. № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 18; Решение № 200/18.01.2019 г. по търг. д. № 665/2018 г. на ВКС, I т. о. и др.) – правото да се обяви кредита за предсрочно изискуем представлява потестативно право на кредитора за изменение на договора, което се упражнява с едностранно волеизявление, което следва да достигне до длъжника. С достигане на това волеизявление на кредитора до длъжника и ако обективно са настъпили предвидените в закона или в договора условия, договорът се трансформира от срочен в безсрочен и стават изискуеми и вноските, чиито падежи все още не са настъпили. Ищецът е изготвил уведомително писмо от 28.08.2015г. за обявяване предсрочната изискуемост /л. 18 от делото/, връчено на ответника на 31.08.2015г., видно от разписка за извършена пощенска услуга /л. 19 от делото/. Предвид приложената разписка, съдът не споделя възражението на ответника за неспазена процедура по връчване на уведомлението. От изложеното следва, че са налице и двете кумулативни предпоставки, за да се счита кредитът за предсрочно изискуем-1/ настъпили са предвидените в договора и/или закона (чл. 432 ТЗ) обстоятелства и 2/ длъжникът е уведомен за изявлението на кредитора, че обявява кредита за предсрочно изискуем.

С оглед гореизложеното, за ответника е налице задължение за заплащане на главницата по договора за кредит която съгласно заключението на вещото лице възлиза на претендираната стойност от 9480,14 лв.

Съгласно уговореното в договора, потребителят дължи и възнаградителна лихва за ползването на паричните средства в предвидения в договора размер, която за периода 18.04.2014г.-16.10.2014г. вкл. възлиза на 520,38 лв. според заключението на вещото лице, като това е и претендираният

размер от ищеца. Искът за периода 17.10.2014г.-07.09.2015г. следва да бъде отхвърлен, като през този период договорна лихва не е начислявана, видно от заключението.

Според чл. 7, ал.1 от договора при забава на плащането на главницата, вкл. при предсрочна изискуемост на целия дълг, банката олихвява просрочените суми с наказателна лихва, включваща действащия лихвен процент, съгласно договореното в чл.4 за редовна главница, и наказателна надбавка в размер на 5 пункта, но с не повече от размера на законната лихва. Според заключението лихвата е изчислена на 10,45%+5% и възлиза на претендираната сума от 1333,32 лв. за периода 18.04.2014г.-16.10.2014г. вкл. След тази дата според заключението лихва не е начислявана, т.е. за периода 17.10.2014г.-07.09.2015г. искът следва да бъде отхвърлен.

След като се установи наличието на вземане в полза на банката за претендираните главница и лихви, следва да бъде разгледано възражението на ответника за изтекла в негова полза погасителна давност. По повод на това съдът намира следното:

Трайно установена е практиката на ВКС, че при разсрочването на едно парично задължение, което по естеството си е еднократно /плащане на цена, връщане на заем/, респ. при уговорката плащането да се извършва на вноски с различни падежи, не се касае за периодични плащания по смисъла на чл. 111, б. „в” ЗЗД. Приема се, че в този случай задължението се погасява на части, в интерес на длъжника и въз основа на изрично дадено съгласие от страна на кредитора, по аргумент от разпоредбата на чл. 66 ЗЗД. Ето защо, приложима по отношение на това задължение е общата 5-годишна давност по чл. 110 ЗЗД, като 3-годишната давност намира приложение на вземанията за възнаградителна и санкционна лихва. Началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания за главница по погасителни вноски по договор за банков кредит е моментът на изискуемостта на съответната вноска – така Решение № 45/17.06.2020 г. по т. д. № 237/2019 г. на II т. о., Решение № 63/1.06.2022 г. по т. д. № 2140/2018 г. на I т. о. Това разрешение се обосновава с целите на института на погасителната давност – стимулира своевременното упражняване на субективните права и гарантира правната сигурност, както и с нормативната обвързаност на давността с изискуемостта на основание чл. 114, ал. 1 ГПК, от който момент самият кредитор може да

търси изпълнение на отделните непогасени и падежирали вноски. Началото на давността за падежирали до датата на предсрочната изискуемост вноски не може да се отнесе към уговорения краен срок за погасяване на кредита, нито към датата на предсрочната изискуемост на остатъка от вземането по договора за кредит, а давността започва да тече от момента на изискуемостта на съответната вноска съгласно нормата на чл. 114, ал. 1 ГПК /Решение № 102 от 5.08.2022 г. на ВКС по гр. д. № 1759/2021 г., IV г. о., ГК/. Следователно за падежирали вземания и съобразно съответните им падежи се прилага петгодишната погасителна давност по отношение на главницата и кратката тригодишна погасителна давност – по отношение на възнаградителните и санкционни лихви. Що се отнася до предсрочно изискуемия остатък от кредита, давността тече от момента на обявяването на кредита за предсрочно изискуем, което в случая е 31.08.2015г.

В последователната практика на ВС и ВКС се приема, че на основание чл. 115, ал. 1, б. "ж" ЗЗД погасителната давност не тече, докато трае процесът относно вземането, като давността се спира от деня на подаване на исковата молба до постановяване на влязъл в сила съдебен акт, който слага край на производството. Съгласно указанията, дадени с Тълкувателно решение № 4 от 18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС, т. 9, с разпоредбата на чл. 422, ал. 1 ГПК /според която искът за установяване съществуването на вземането се смята за предявен от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, когато е спазен срокът по чл. 415, ал. 4 ГПК/, е създадено изключение от общото правило на чл. 125 ГПК. Законодателното разрешение е в интерес на кредитора, тъй като свързва настъпването последиците от предявяване на иска с момент, предхождащ упражненото материално право с подаване на искова молба. Материалноправните последици се изразяват в прекъсване течението на погасителната и придобивната давност, спиране течението на давността, право на законни лихви и на добиви от вещта. Изпълнителната сила на заповедта настъпва /а в хипотезата по чл. 417 се стабилизира/ след влизане в сила на съдебното решение по установителния иск, което се ползва със сила на пресъдено нещо. В т. 14 от Тълкувателно решение № 2 от 26.06.2015 г. по тълк. д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС /относно приложението на чл. 116, б. "в" ЗЗД при молба за издаване на изпълнителен лист на несъдебно изпълнително основание по чл. 242 ГПК (отм.)/ се правят разяснения, че сега

действащият ГПК урежда заповедното производство като част от изпълнителния процес и затова заявлението за издаване на заповед за изпълнение не прекъсва давността. Тя се прекъсва с предявяването на иска за съществуване на вземането по чл. 422, ал. 1 ГПК, като предявяването му има обратно действие, само ако е спазен срокът по чл. 415, ал. 1, съотв. ал. 4 ГПК в ред. след изм. ДВ, бр. 86/2017 г. Погасителната давност за вземането на ответника е била прекъсната с предявяване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК, считано от 08.09.2015 г. – датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК, като докато трае процеса давността е спряла да тече на основание чл. 115, ал. 1, б. "ж" ЗЗД /Определение № 50234 от 3.04.2023 г. на ВКС по т. д. № 583/2022 г., I т. о., ТК./.

От падежирането на главницата и лихвите до подаването на заявлението не е изтекъл срок, надвишаващ съответно 5 или 3 години, доколкото заявлението е подадено през 2015г., а най-ранните вземания за главница и за лихви са станали изискуеми през 2014г.

Съдът е запознат и с Решение № 118 от 12.12.2019 г. на ВКС по т. д. № 2288/2018 г., II т. о., ТК, съгласно което при спазен едномесечен срок по чл. 415 ГПК за предявяване на иска по чл. 422 ГПК, прекъсването на давността от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение възниква само ако изпълнението е предприето действително незабавно, респективно в разумен срок и при липса на бездействие от страна на кредитора. В горепосоченото решение е застъпено виждането, че правилото погасителната давност да се прекъсва с предявяване на иска за съществуване на вземането, но към минал момент - този на подаване на заявлението, ако искът е предявен в срока по чл. 415 ГПК, съгласно прогласеното в чл. 422, ал. 1 ГПК обратно действие на исковата молба, може да важи безусловно само за заповедите, издадени по чл. 411, ал. 3 ГПК. Правилото, че давността относно вземането се прекъсва, считано от момента на подаване на заявлението, ако са спазени условията на чл. 422, ал.1 ГПК, се съотнася към хипотезата на издадена заповед за изпълнение по чл. 418 ГПК само когато такова изпълнение е предприето в рамките на разумния срок, съответстващ на постановената от съда незабавност на изпълнението. Ако заявлението по чл. 417 ГПК е уважено, но въпреки това кредиторът бездейства - не получава издадения в негова полза изпълнителен лист, не образува изпълнително производство въз основа на него, респективно не

овластява съдебния изпълнител да връчи заповедта за незабавно изпълнение и по този начин препятства осъществяване в пълнота на фактическия състав на заповедното производство и стабилизирането на заповедта, то тогава се касае именно за бездействие по смисъла на т. 10 от ТР № 2 от 26.06.2015 г., което не може да има за последица прекъсването на давността. Това бездействие следва да бъде отчетено като факт с правно значение по смисъла на чл. 235, ал. 3 ГПК. В този смисъл е и Решение № 50047 от 26.04.2023 г. на ВКС по т. д. № 1927/2022 г., I т. о., ТК.

В настоящия случай, заповедта за изпълнение и изпълнителният лист са издадени на 13.10.2015г. Процесуалният представител на ищеца е получил същите на 11.11.2015г. Приложена и приета по делото е покана за доброволно изпълнение от 03.11.2021г. по образувано изп. дело 20208570400379 при ЧСИ Борислав Янев. Поканата е връчена на 10.11.2021г., като в нея се съдържа и уведомление за извършена цесия в полза на ФИРМА с Договор от 31.01.2018г. Възражението по чл. 414 ГПК е от 30.11.2021г. Видно от молба от 14.03.2022г. от ОББ АД преди образуването на изп. производство от 2020г. е имало друго изп. производство № 994/2015г. по описа на ЧСИ Борислав Янев, прекратено на основание чл. 433, ал.1, т.8 ГПК. От изложеното следва, че в случая не е налице бездействие от страна на кредитора за предприемане на действия в разумен срок. Същият се е сдобил на 11.11.2015г. със заповедта за изпълнение и изпълнителния лист, т.е. малко след издаването им на 13.10.2015г., било е образувано изп. производство през 2015г. и ново такова през 2020г. От това следва, че няма основание да се приеме, че в случая прекъсването на давността не е възникнало от момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение, доколкото не е налице бездействие от страна на кредитора, който е предприел незабавно действия по снабдяване с издадените заповед за изпълнение и изпълнителен лист и е образувано изп. производство, което е прекратено на основание чл. 433, ал.1, т.8 ГПК, след това вземането е прехвърлено и е образувано ново изп. производство. Още повече, срокът за подаване на възражение от длъжника не е започнал да тече до връчването на заповедта за изпълнение, което е задължение на съдебния изпълнител, а не на кредитора. В този смисъл липсва бездействие на кредитора и при предприето действително незабавно изпълнение с оглед образуваните изп. производства, подадено възражение и предявен иск по реда на чл. 422 ГПК в законовите срокове, прекъсването на

давността следва да се определи към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение съобразно с практиката на ВКС /Определение № 50064 от 02.02.2023 г. на ВКС по т. д. № 354/2022 г., I т. о./.

Предвид изложеното, предявените искове следва да бъдат уважени в цялост.

По разноските:

В съответствие със задължителните разяснения, дадени с т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г., ОСГТК, ВКС, съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. Предвид изхода на спора право на разноски има ищецът.

За заповедното производство ищецът е сторил разноски в размер на 840,03 лв., включващи 226,68 лв. държавна такса и 613,35 лв. адвокатско възнаграждение. Възражението за прекомерност на заплатеното адвокатско възнаграждение е неоснователно, доколкото не надвишава минималния размер по НМРАВ.

За исковото производство ищецът е сторил разноски в размер на 226,68 лв. за платена държавна такса, 450лв. депозит за експертиза или общо 676,68 лв.

Воден от горното, Софийски районен съд, 69 състав

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК вр. чл. 79, ал.1, пр. 1 вр. чл. 240, ал. 1 и 2 и чл. 86 ЗЗД вр. чл. 9 от ЗПК от ФИРМА, ЕИК: *****, седалище и адрес на управление гр. АДРЕС против О. У., ЕГН: *****, с адрес: гр. АДРЕС за установяване в отношенията между страните, че ответникът дължи на ищцовото дружество следните суми, за които е издадена Заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 ГПК от 13.10.15г. по ч. гр. д. № 54155/2015г. по описа на СРС, 69 с-в, а именно: сумата от **9480,14 лв.**, представляваща главница по договор за предоставяне на потребителски кредит с фиксирана лихва от 18.11.2013 г., ведно със законна лихва за

периода от 08.09.2015 г. до изплащане на вземането, сумата от 520,38 лв., представляваща договорна лихва в размер на **520,38 лв.** за периода от 18.04.2014 г. до 07.09.2015 г., както и сумата от 1333,32 лв., представляваща наказателна лихва за периода от 18.04.2014 г. до 07.09.2015 г.

ОСЪЖДА О. У., ЕГН: *****, с адрес: гр. АДРЕС, да **заплати** на ФИРМА, ЕИК: *****, седалище и адрес на управление гр. АДРЕС, сумата от **840,03 лв.** – разноси в заповедното производство по ч. гр. д. № 54155/2015г. по описа на СРС, 69с-в, и сумата от **676,68 лв.** – разноси в исковото производство.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис от същото на страните

Съдия при Софийски районен съд: _____